

Překlad **Jitka Sloupová**

Režie **Petr Mikeska**

Dramaturgie **Martina Pokorná**

Scéna **Michal Syrový**

Kostýmy **Agnieszka Pátá-Oldak**

OBSAZENÍ

Bertie, vévoda z Yorku **Michal Švarc**

Lionel Logue, australský logoped **David Beneš**

Alžběta, vévodkyně z Yorku **Pavla Janiššová**

Myrtle, Lionelova žena **Vladimíra Vítová**

Cosmo Lang, arcibiskup canterburský **Vuk Čelebić**

Winston Churchill **Pavel Marek**

David, princ velšský **Pavel Richta**

Wallis Simpsonová **Vladimíra Vítová**

Stanley Baldwin, ministerský předseda **Jindřich Skopec**

Král Jiří V., otec Bertieho a Davida **František Hromada j. h.**

PREMIÉRA
14. ŘÍJNA 2017

O AUTOROVI

Americký scénárista a dramatik **DAVID SEIDLER** se narodil v roce 1937 v Londýně. Když byly Davidovi tři roky, rozhodli se jeho rodiče přestěhovat do USA. Jejich konvoj byl však napaden německou ponorkou a jedna z lodí byla potopena. Zřejmě v reakci na prožitý stres v té době David začal koktat – stejně jako jeho pozdější velký vzor a hrdina jeho nejslavnější divadelní hry Jiří VI. A podobně jako on se i David zbavil koktání – ve svých 16 letech, poté, co řada logopedických metod zklamala, zkrátka pochopil, že „si zaslouží být slyšet“. Po ukončení střední školy Seidler začal

studovat biologii, brzy ovšem přestoupil na literární obor a také začal sám psát. Živil se jako televizní scénárista, žurnalista a jednu dobu dokonce zastával pozici politického poradce na Fiji. Ve 40 letech cítil, že má poslední šanci prorazit u filmu, a tak přesídlil do Hollywoodu. Jeho hollywoodskou prvotinou byl scénář snímku **Tucker: Člověk a jeho sen** pro Francise Forda Coppola. Někdy čas psal v týmu s Jacqueline Featherovou (**Čas se rozloučit?, Král a já...**). Skutečný úspěch však zažil až v roce 2010 s filmem **Královna řeč**. Tehdy třicetiletý scénárista získal dvě hlavní ceny BAFTA a Oscara za nejlepší původní scénář, čímž se stal v té době nejstarším držitelem ceny Akademie v této kategorii.

VZNIK HRY

Na **Králově řeči** začal Seidler pracovat už v polovině 80. let minulého století, kdy chtěl sepsat životní příběh svého dětského idolu Jiřího VI. O logopedu Lionelu Loguovi se tehdy příliš nevědělo, královo někdejší koktání bylo v Británii tabuizováno. Náhodný odkaz však Seidlera přivedl právě k Loguovu jménu a autor vytušil, že tento člověk hrál v králově příběhu velkou roli. Lionelův syn Valentine, uznávaný neurochirurg, dal Seidlerovi k dispozici otcovy zápisky, které si požičoval při léčbě svého nejslavnějšího pacienta. Měl však podmínku: se zveřejněním příběhu musí souhlasit Bertieho vdova Alžběta, tedy královna matka. Ta Seidlerovi napsala, že příběh může použít, ale až po její smrti. Autor proto čekal dalších 25 let, než zesnula ve věku 101 let.

Seidler chtěl původně téma zpracovat jako filmový scénář, ale jeho tehdejší manželka mu poradila, aby zkusil napsat divadelní hru, kde lépe vynikne klíčový vztah Bertieho a Lionela. Tuto verzi si údajně přečetl herec Geoffrey Rush a projekt si zamiloval. Čtěl ho ovšem uvést nikoli na divadle, ale na plátně.

Proto byla sice původně napsána hra, ta ovšem nebyla inscenoována dříve než po natočení filmu s Colinem Firthem jako Bertiem a Rushem v roli Lionela (2010). Práva pro divadelní nastudování byla uvolněna v roce 2012, o rok později byla hra poprvé uvedena i v Česku.

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH BERTIEHO A LIONELA

David Seidler pojal historickou skutečnost v zájmu dramatického účinku značně volně. Díky tomu vznikla hra, která není zhlacena fakty, ale soustřeďuje se na věrně psychologicky vystavěné postavy a vztahy mezi nimi. Podařilo se vykreslit skutečné historické osoby z jiného než oficiálního úhlu pohledu.

Autor například spojil situace, zachycené v Loguových zápiscích, tak, jako by se odehrávaly v řadu týdnů či měsíců. Ve skutečnosti spolupráce krále a jeho logopeda trvala mnoho let. A nikdy nedošlo ani k jejich vyhocené hádce o Loguově vzdělání.

Loguovu ordinaci navštívil Bertie poprvé krátce po slavnostním rozhlasovém projevu ve Wembley v roce 1925. Tehdy došlo k mezinárodní ostudě, když jeho v přímém přenosu vyslaná řeč plná zadrhávání musela být předčasně ukončena.

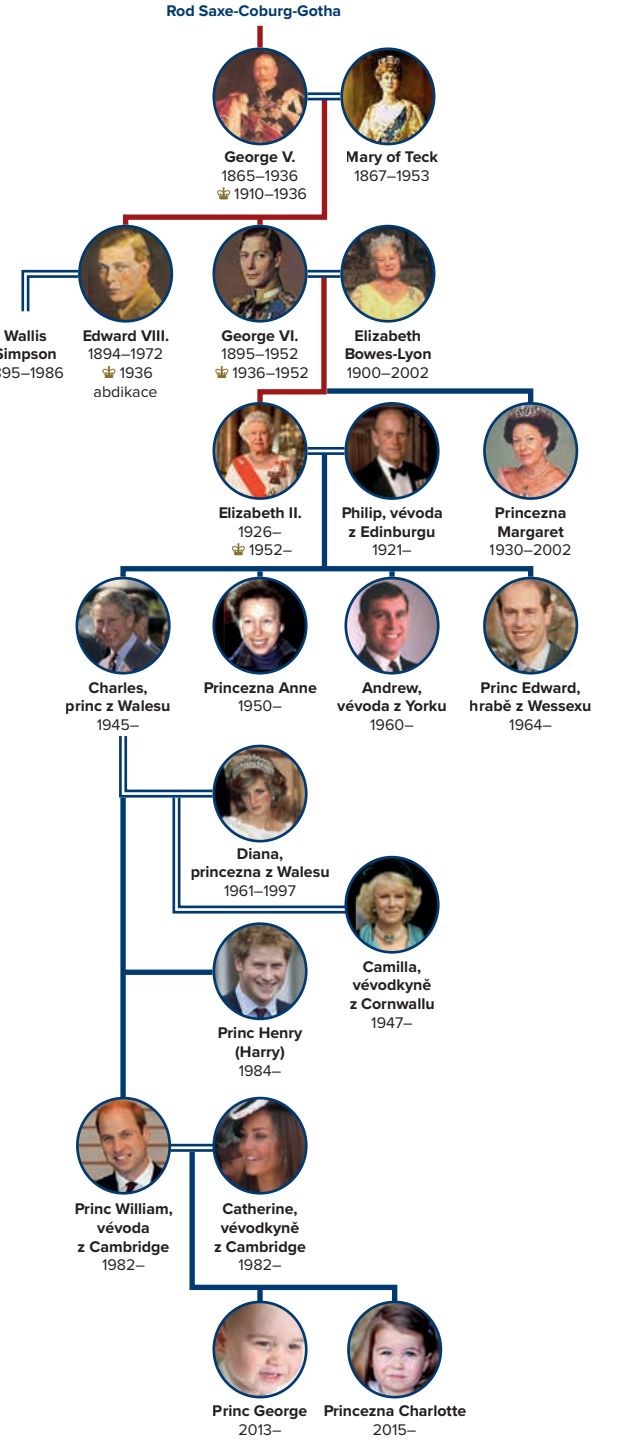
Nedlouho poté měl Bertie absolvovat důležitou cestu do Austrálie, a tak se podvolil i netradičnímu přání svého nového logopeda, aby se léčba odehrávala v jeho ordinaci a nikoli v paláci. Docházel tedy na pravidelné konzultace a sám se nejméně hodinu denně věnoval cvičením, která mu Logue předepsal. Prováděl dechová cvičení, kloktal teplou vodou a vyvolával z okna dlouhé samohlásky. Loguovi se však především podařilo vévodu přesvědčit, že nejde o hluboký psychický problém, ale pouze o mechanickou záležitost a projev malého sebevědomí. Výsledek se brzy dostavil a Bertieho a Alžbětina návštěva Austrálie se stala velkým triumfem.

V léčbě pak Bertie pokračoval až do počátku 30. let, kdy konzultace pomalu ustaly.

Královská rodina po korunovaci Jiřího VI.

RODOKMEN VLÁDNOUCÍ LINIE RODU WINDSORŮ

V roce 1936 se britská monarchie octla v nezáviděníhodné situaci. Po smrti oblíbeného krále Jiřího V. se následníkem trůnu stal David, princ z Walesu, který si zvolil jako své panovnické jméno Eduard VIII. Davidova lehkomyšlná povaha, která mu dříve získávala oblibu, začala být nyní vnímána jako problematická. Hlavní příčinou neshod byla jeho milenka, vdaná a už jednou rozvedená Američanka Wallis Simpsonová, po jejímž boku začal král uvažovat o tom, že by se mohl stát neomezeným vládcem Británie po vzoru diktátorských režimů v Německu a Itálii. Eduard VIII. se navíc jako Hitlerův obdivovatel odmítal distancovat od nacistického Německa, což po něm požadovala britská veřejnost i politická reprezentace. Když potom rozvědky zjistila, že Wallis udržuje během vztahu s králem i další milostné

Lionel Logue a jeho žena Myrtle

poměry, a král samotný je neplodný, a tudíž nemůže monarchii zajistit dědice, zbyla Eduardovi jediná cesta, abdikace.

Na krále měl být tedy korunován jeho mladší bratr Bertie. Ten před slavnostním ceremoniálem opět obnovil konzultace u Lionela Logua. Společně upravili rozhlasový projev, který měl být po korunovaci přednesen, a pro jistotu ho předtočili na gramofonovou desku. Vše proběhlo bezchybně a celý svět se přesvědčil o tom, že britská monarchie má v nadcházející těžké době schopného panovníka.

Po korunovaci se frekvence schůzek krále a jeho logopeda opět snížila, omezila se na momenty, v nichž král cítil nejistotu, nebo pokud se jednalo o mimořádně důležité události, jakým byl například vstup Velké Británie do války s Německem. V hluboce lidském, a přitom profesionálně předneseném projevu ho Jiří VI. za asistence Lionela Logua oznámil britské veřejnosti 3. září 1939.

Král Jiří VI. zemřel v roce 1952, jeho logoped a přítel Lionel Logue ho následoval o rok později.

„Hitler už brzy bude terorizovat půlku Evropy a Stalin tu druhou. Kdo potom poskládá ty střepy?“

Inspicent | **Ondřej Puchel**
Světla | **Roman Deršák**
Zvuk | **Radek Šnajdr**
Garde | **Eliška Jagobová**
Vlášeny | **Jana Chroustová**
Nápvěda | **Květa Pospíšilová**
Rekvizity | **Jiří Navrátil**

Zřizovatelem Západočeského divadla je město Cheb.
Inscenace vznikla za finanční podpory ministerstva kultury ČR a Karlovarského kraje.

Ředitel ZDCH | **Jan Svoboda**
Umělecký šéf ZDCH | **Zdeněk Bartoš**

Program vydalo Západočeské divadlo v Chebu
Program připravila | **Martina Pokorná**
Grafická úprava | **Jan Krčál**
Foto | **Michal Mráka**

Autorská práva v České republice zastupuje Aura-Pont s. r. o., Veselářský ostrov 62, 147 00 Praha 4.
Pořizování zvukové a/nebo zvukové-obrazové nahrávky představení je přísně zakázáno.

Informace a prodej vstupenek v obchodním oddělení divadla, tel. 354 432 522.
Rezervace on-line na www.divadlocheb.cz

Cena programu 20 Kč

